

SAMEN STERK TEGEN DRUGS IN NIJKERK!

2016-2020

INHOUDSOPGAVE

1 We willen bewustwording creëren over drugsgebruik onder ouders en jongeren	6
2 We zetten in op vroegsignalering en goede toeleiding naar zorg	9
3 We richten ons op de omgevingsfactoren familie en vrienden en nazorg	12
4 We willen het drugsaanbod en overlast van drugs- gebruik in kaart brengen	15
Samenvatting activiteiten	18

Aanleiding

Mede naar aanleiding van de signalen uit de gemeenschap van o.a. Moedige Moeders, St. Jeugd en Jongerenwerk en de politie heeft de gemeente Nijkerk in 2015 besloten dat er extra aandacht moet komen voor het ontmoedigen van drugsgebruik. Ook vanuit het Fris Valley project, Aanpak per kern, kwamen er duidelijke signalen naar voren dat er sprake is van drugsgebruik in Nijkerk. Welstede en St. Jeugd en Jongerenwerk Nijkerk hebben hierover een toelichting gegeven aan de raadsleden.

Maar hoeveel drugs wordt er daadwerkelijk gebruikt in Nijkerk?

Het daadwerkelijke drugsgebruik is moeilijk in kaart te brengen. Gebruikers maken dit niet snel openbaar en ouders met kinderen die drugs gebruiken zijn bang voor een stigma. Het onderwerp drugs is in Nijkerk nog steeds een taboe. De focus van dit plan richt zich daarom niet op het daadwerkelijke drugsgebruik, maar op het ontmoedigen van drugsgebruik en het bespreekbaar maken van dit onderwerp (doorbreken van het taboe) in de samenleving.

Oorzaken drugsgebruik

Het ontwikkelen van een verslaving kan worden veroorzaakt door verschillende factoren. Dit geeft meteen een beeld van de brede scope waarin de oplossingen gezocht moeten worden. Hieronder twee hoofdlijnen:

- Recreatief drugsgebruik: bijvoorbeeld door nieuwsgierigheid/het opzoeken van nieuwe grenzen, de prettige effecten van middelen, gebrek aan kennis over risico's, voorbeeldgedrag en groepsgebruik, gemakkelijke toegang tot middelen, gebrekkig toezicht.
- Bij problematisch drugsgebruik spelen daarnaast nog andere factoren: erfelijke aanleg, psychische factoren (bijv. ADHD of depressie trauma), sociale factoren (b.v. echtscheiding ouders, werkloosheid).

Dit plan van aanpak is een zaak van alle Nijkerkers.

Om het daadwerkelijke drugsgebruik in de gemeente Nijkerk te kunnen ontmoedigen is een goede samenwerking cruciaal voor een effectief plan. Vanuit het coalitieakkoord is ervoor gekozen om geen uitgebreide nota's meer te schrijven, maar juist te kiezen voor pragmatische benadering. Dit plan richt zich daarom op de wensen en behoeften van de Nijkerkse inwoners en betrokken partijen.

De achterliggende gedachte is om op deze wijze:

- de inwoners van Nijkerk te betrekken;
- gebruik te maken van de expertise van de betrokken partijen;
- maatschappelijk draagvlak te creëren;
- de vraagstelling vanuit de samenleving te verhelderen;
- verantwoordelijkheid bij de inwoners van Nijkerk te initiëren.

[Link: Nijkerk wil drugsgebruik aanpakken](#)

In 2015 heeft het CBS samen met het RIVM onderzoek gedaan naar het drugsgebruik op landelijk niveau over het jaar 2014, factsheets zie bijlage.

[Link: Factsheet Drugsmonitor CBS RIVM 2014](#)

Opzet

Het doel van dit plan van aanpak is helder, namelijk het ontmoedigen van drugsgebruik en het faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving om drugsgebruik tegen te gaan. Maar er zijn meerdere wegen om dit doel te bereiken. Voor de totstandkoming van dit plan van aanpak heeft de gemeente Nijkerk de volgende partijen uitgenodigd: drugsgebruikers, ouders, jongeren, Victas (Arkin), Iriszorg, gebiedsteammedewerkers, scholen, politie, diaconaal vertegenwoordiger, sportverenigingen en iedereen die zich betrokken voelde bij dit vraagstuk. Vervolgens heeft de gemeente aan alle betrokkenen gevraagd om mee te denken. Hiervoor zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd. De eerste bijeenkomst werd gehouden op 2 juli 2015. Hierbij waren ruim vijfenzeventig mensen uit de kernen Nijkerk, Nijkerkerveen en Hoevelaken aanwezig. Inwoners van de gemeente Nijkerk gaven aan zich te willen inzetten op het voorkomen van drugsgebruik en het beperken van de risico's van drugsgebruik, voor de gebruiker zelf, de directe omgeving en voor de samenleving.

[Link: Bijeenkomst ontmoedigen drugsgebruik](#)

Uitgangspunten die de eerste avond met elkaar zijn afgesproken:

- Geen stempel geven maar betrokkenheid
- Ik zie je! Goed netwerk is cruciaal (Honingraat)
- Bevorderen van openheid onder ouders en grootouders ten opzichte van kinderen en jongeren die gebruiken. En met elkaar en hulpverleners in gesprek gaan
- Bewust worden in de maatschappij
- Praten met je kinderen (ouders)
- Signaleer gedragsverandering, niet meteen onder de noemer van puberaal gedrag
- Kinderen de ruimte geven om te worden wie ze zijn.
- Door in gesprek te gaan thuis, in de wijk, sportclub en op school
- Geen kind tussen wal en schip.
- Ben jij een meeloper of een open denker?

Naast de genoemde uitgangspunten ging er extra aandacht uit naar de doelgroepen jongeren en de ouders. Daarnaast kwam duidelijk naar voren dat de aanpak van drugsgebruik niet alleen de preventieve kant behelst, maar zich ook richt op het verminderen van criminaliteit (dealers, telers en de drugs gerelateerde overlast) en het vergroten van het veiligheidsgevoel. Drugsgebruik is altijd een combinatie van factoren. De persoon, zijn sociale omgeving, het aanbod van drugs en het beleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze van de gebruiker bepaalt. Interventies kunnen daarom nooit alleen op het individu gericht zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die de omgeving van de gebruiker beïnvloeden. Daarom is het uitgangspunt van dit plan een integrale en sluitende ketenaanpak, namelijk van preventie, signaleren, behandelen, nazorg en aanbod.

De Denktanks

Tijdens de eerste bijeenkomst hebben 24 deelnemers aangegeven om mee te willen werken aan het schrijven van een plan van aanpak. Kort daarna werden vier denktanks gevormd: (1) Preventie, (2) Familie en Vrienden & nazorg, (3) Signaleren & Behandelen (4) Aanbod. Zoals eerder is aangegeven is dit plan geen beleidsnota. De deelnemers hebben voornamelijk suggesties en wensen aangedragen om mee te nemen in dit plan. Vervolgens hebben de vier denktanks naar aanleiding van de lokale behoefte van de inwoners van Nijkerk de volgende speerpunten geformuleerd:

1. Denktank preventie

- We willen bewustwording creëren over drugsgebruik onder ouders en jongeren.

2. Denktank signaleren en behandelen

- We zetten in op vroegsignalering en kortdurende interventies om te voorkomen dat mensen een verslaving ontwikkelen. We willen een goede ingang naar zorg (lichte of zwaardere ondersteuning waar nodig).

3. Denktank familie en vrienden

- We richten ons op de omgevingsfactoren, familie en vrienden en nazorg.

4. Denktank aanbod

- We willen het drugsaanbod en overlast van drugsgebruik in kaart brengen.

De initiatieven worden verder uitgewerkt door de Kerngroep StopDrugs

De denktanks hebben getracht om de lokale behoeften van de inwoners te vertalen naar gewenste interventies en deze op te nemen in dit plan. De genoemde interventies zullen na vaststelling van dit plan worden opgepakt, gecombineerd met professionele ondersteuning, zodat ze de kans krijgen om verder uit te groeien. Professionele inbreng zorgt namelijk voor verbinding met de kennis die zich elders in de wereld ontwikkelt op het gebied van verslavingspreventie en verslavingszorg. Ook voor die kennis geldt dat er zeker geleerd kan worden van voorbeelden die elders ontplooid worden, maar dat een bewezen sluitende aanpak zich nog niet heeft aangediend. Daarom is er gekozen om voor de verdere uitwerking van dit plan een kerngroep aan te wijzen, die de initiatieven vanuit de samenleving verder gaat uitzetten voor de komende vier jaar. De kerngroep bewaakt dit proces en neemt zo nodig initiatieven. De website Stopdrugsnijkerk.nl zorgt voor de nodige communicatie.

Samengevat

In dit plan worden de lokale behoeften en wensen van de Nijkerkse bewoners en betrokken partijen weergegeven. Naar aanleiding van de eerste bijeenkomst hebben de vier denktanks vijf speerpunten benoemd en hiervoor een aantal interventies bedacht. Sommige interventies zijn al opgepakt mede door het budget dat door de gemeenteraad beschikbaar is gesteld. Veel interventies moeten nog verder worden uitgewerkt. Deze interventies worden na vaststelling van dit plan opgepakt door de Kerngroep Stopdrugs. Tevens gaat de kerngroep zich richten op het doorbreken van het taboe drugs van betrokkenheid in de samenleving. Dit is geen gemakkelijke opgave. De focus ligt daarom op het aanjagen en op ondersteuning bieden aan initiatieven vanuit de samenleving.

1

WE WILLEN BEWUSTWORDING CREËREN OVER DRUGSGEBRUIK ONDER OUDERS EN JONGEREN

De denktank preventie heeft twee vraagstukken aangepakt:

- Informatie over de risico's van drugs aan ouders en jongeren (collectieve preventie).
- In beeld brengen van jongeren die risico's lopen en deze begeleiden naar zorg.

De denktank heeft de volgende interventies hiervoor aangedragen:

1. Voorlichting aan jongeren op scholen en andere plekken waar jongeren veel komen
2. Voorlichting aan ouders/verzorgers
3. Oprichten werkgroep Kerngroep StopDrugs voor het afstemmen van het preventie aanbod in Nijkerk
4. Geen stempel, maar betrokkenheid!

1.1 Voorlichting aan jongeren

Herhaling is één van de belangrijkste elementen als het gaat om preventie. Laten zien dat de Nijkerkse samenleving drugs niet normaal vindt is net zo belangrijk. Daarom is regelmatige aandacht nodig. Dat begint rond de overgang van de basisschool tot en met het voortgezet onderwijs. De school is de plek waar de meeste jongeren bijeenkomen en waar informatieoverdracht goed is te organiseren. Het daadwerkelijk drugsgebruik komt meer voor op plekken waar jongeren hun vrije tijd besteden, groepsgedrag is daar een belangrijke factor, dus is het belangrijk om juist aanvullend voor te lichten en afspraken te maken over drugs. Het aanbod op de scholen is erg verschillend. Sommige scholen hebben budget vrijgemaakt voor specifieke voorlichting over dit thema en andere scholen nemen de voorlichting over drugsgebruik liever op in een breder programma, bijvoorbeeld verslaving breed programma (gamen, binge- watchen etc.). Voorgesteld wordt om hierover in gesprek te gaan en te kijken of samen met de gemeente één voorlichtingsprogramma kan worden ingekocht. Daarbij is het belangrijk dat er rekening wordt gehouden met de leeftijd van de jongeren. Voorlichting aan jonge kinderen van 11/12 jaar moet met name gericht zijn op weerbaarheid, gezond leven en het nadenken over keuzes! Voorlichting voor jongeren vanaf 13/14 jaar moet juist gericht zijn op de risico's van drugsgebruik en het gedrag van de jongeren zelf. Wat weten de jongeren zelf over drugs? Klopt deze informatie? Wat is hun ervaring met drugs?

Voorlichting voor oudere jongeren is gericht op het in beeld brengen van risico's van drugs, liefst gekoppeld aan hun eigen ervaringswereld, en daarnaast het bouwen aan alternatief gedrag en het vinden van oplossingen voor drugsproblemen.

Kleine kanttekening

Verkeerde voorlichting kan soms averechts werken en juist schade aanrichten. Zeker bij jonge kinderen kan voorlichting over drugs hen juist nieuwsgierig maken. Tevens is er veel gesproken over de inzet van een ervaringsdeskundige. Het inzetten van ervaringsdeskundigen kan erg positief zijn maar niet elke ervaringsdeskundige is een goede voorlichter. Het gevaar is dat voorlichting van een ex-verslaafde te veel afstand heeft tot de leefwereld van de jongeren. Het is dan ook belangrijk dat de ervaringsdeskundigen eerst goed worden getraind en dat ze geruime tijd afstand hebben tot hun eigen drugsverleden. Daarom is het belangrijk dat voorlichting wordt gegeven door professionele instellingen zoals Stichting Voorkom, Victas (Arkin), Iriszorg etc.

1.2 Voorlichting aan ouders/verzorgers

Volgens de denktank moet voorlichting aan ouders met name gericht zijn op het overdragen van kennis over middelen en over het gedrag van hun kinderen. Op deze manier worden ouders niet alleen geïnformeerd over drugsaanbod, maar ook over hoe ouders het veranderend gedrag van hun kinderen kunnen herkennen. Daarnaast is voorlichting voor ouders noodzakelijk voor de bewustwording van hun eigen rol. De voorlichter kan tips en trucs geven over effectief opvoeden en het bespreekbaar maken van het onderwerp drugs of de voorlichter kan advies geven over hoe ouders samen kunnen werken met andere ouders, de school en zo nodig de hulpverlening. Het is belangrijk dat verzorgers weten wat er bij het kind speelt, waar het zich mee bezig houdt, met wie hij/zij om gaat, hoe het kind zich voelt. Dit kan alleen wanneer een kind openminded is met de verzorger. De focus ligt op openheid en transparantie en niet op het veroordelen. Een goede band kan er voor zorgen dat de jongere zich gezien voelt en daardoor eerder geneigd is om over zijn drugsgebruik of experimenteer fase te praten.

Op dit moment worden ouders al geholpen door gespecialiseerde gebiedsteammedewerkers en door Welstede vanuit het project Fris Valley, Aanpak per kern. Niet alle ouders/verzorgers zijn in staat om goed met hun kind te communiceren. Aangeraden wordt om een apart trainingsprogramma in te zetten voor deze ouders. Aanvullend op dit aanbod adviseert de denktank om naast deze georganiseerde voorlichtingen gebruik te maken van andere kanalen, zoals informatie verspreiden via sociale media en lokale krantjes.

Gelukskunde

Voorlichting geven over drugs en erover praten is zeer belangrijk, maar misschien is wel het belangrijkste dat jongeren verleidingen in het leven kunnen weerstaan. Er wordt dan gesproken over de weerbaarheid van jongeren/kinderen. Op een aantal scholen worden er in Nijkerk al weerbaarheidstrainingen gegeven waaronder de Kanjertraining. Weerbaarheid bestaat uit meerdere aspecten o.a. sociale vaardigheden, mentale veerkracht en zingeving (geluk). Vanuit de denktank is extra aandacht gevraagd voor de methodiek Gelukskunde. Gelukskunde focust zich met name op stressbestendigheid, zelfvertrouwen, relaties met andere, spiritualiteit en jouw x-factor. Doel is om kinderen de ruimte geven om te ontdekken wie ze zijn. Deze interventie kan al op jonge leeftijd worden ingezet.

1.3 Kerngroep StopDrugs

Het aanbod met betrekking tot voorlichtingen is erg groot. Zoals al eerder is aangegeven is het belangrijk om goede voorlichting te geven. Daarom wordt er voorgesteld om een aparte kerngroep op te richten die zich gaat richten op het afstemmen van het aanbod en hierover adviseert. De kerngroep gaat in gesprek met de scholen, de sportverenigingen en de kerken. Doel is om gezamenlijk een sluitend voorlichtingsprogramma aan te bieden voor alle inwoners van de gemeente Nijkerk.

1.4 Geen stempel geven maar betrokkenheid!

Verzorgers waarvan hun kind wel eens drugs heeft gebruikt worden nog te vaak gestigmatiseerd. Geen goede opvoeding of wat een probleemkind! Dit is vaak onterecht en hierdoor heerst er een taboe op dit onderwerp. De blik op jongeren, die wel eens drugs gebruiken moet worden veranderd. Het zijn geen criminelen, maar jongeren die positieve aandacht nodig hebben. Als we dit bereiken, dan is de kans groot dat het vragen van hulp gemakkelijker wordt. Niet alleen ouders/verzorgers spelen een belangrijke rol, maar ook mensen die met jongeren werken. Het is belangrijk dat inwoners, politieke bestuurders en andere opinieleiders de juiste insteek naar buiten toe propageren, namelijk niet veroordelend!

Voorbeelden van voorlichting afgelopen jaar

Voorbeelden voorlichting preventie

Hard op de tong!

Voor de eerste- en tweedejaars leerlingen van het voortgezet onderwijs zijn in het afgelopen jaar interactieve theatervoorstellingen georganiseerd door de denktank Aanbod. Voorstellingen werden gegeven over het thema drugs voor het Corlaer College, Accent Praktijkonderwijs en Groenhorst College). De scholen hebben de ouders hierover geïnformeerd via de nieuwsbrief van de scholen en het thema drugs besproken in de themawEEK of in een reguliere maatschappijles. De voorstelling was een enorm succes en hierover is veel gecommuniceerd in de media.

Op verschillende plaatsen worden voorlichtingen gegeven. Het voortgezet onderwijs heeft al activiteiten, sommige basisscholen zijn er mee bezig.

- In verschillende keten is met ouders en jongeren gesproken over alcohol en drugsgebruik.
- Er zijn voorlichtingsavonden in Nijkerkerveen en Hoevelaken geweest
- Voorlichting voor jongeren in het jongerencentrum
- Voorlichting voor ouders in het jongerencentrum
- Voorlichtingen voor voortgezet onderwijs
- Bijeenkomsten met kleine groepen ouders van gebruikers

Voorstelling over gevaren van drugs

'Beter is er wél over te praten'

NIJKERK | Om jongeren tussen de 11 en 14 jaar te informeren over de gevolgen van drugs, speelt theatergroep The Big Mo de voorstelling *Hard op de Tong* op middelbare scholen in Nijkerk.

JELLE VEENSTRA

Als toneelspeler Martijn Loerakker een verhaal afsteekt over drugsgebruik onder jongeren, steekt een brugklasser van het Corlaer College zijn vinger op. „Meneer, wat is blowen?“ Terwijl de stoere, populaire brugklassers met een grote glimlach in hun capuchon wegduiken, steekt Loerakker zijn duim op. „Dat is een goede vraag. Wie kan 'm beantwoorden?“ Snel schieten tientallen vingers de lucht in.

Theatergroep The Big Mo speelt met *Hard op de Tong* een interactieve voorstelling waarin drugsgebruik op een natuurlijke manier wordt besproken. Aan de hand van scènes en sketches proberen de acteurs het onderwerp concreet en bespreekbaar te maken. Kwesties: Wat verstaan we onder drugs? Welke feiten kennen we? En wat vinden leerlingen van het gebruik van drugs?

Hartstikke leerzaam, stelt Sven Reijnders (12). Hoewel hij iemand weleens een blowtje zien roken, is hij onder de indruk. „Ik doe dat zelf

niet, hoor. Bah,“ roept hij. „Alcohol en drugs zijn slecht voor je. Daar moet je vanaf blijven.“

Ook Max Stiemer (12) vindt de voorstelling leerzaam. „Ik heb geleerd welke soorten drugs er zijn en dat je er openlijk met je ouders over kunt praten.“

Beladen

En dat is het precies het doel van de theatergroep. Loerakker: „Drugs en drugsgebruik zijn beladen onderwerpen. Daar wordt thuis niet vaak over gesproken. Wij proberen de kinderen in onze show te leren dat het beter is er wél over te praten.“

Dat stelt ook Jantine van der Hurk van de gemeente Nijkerk. „We merken dat kinderen bang zijn dat ze iemand verraden. De show laat zien dat ze elkaar juist helpen door drugsgebruik van broer, zus, vriend of vriendin bij hun ouders of een vertrouwenspersoon te melden.“

Een boodschap die naarmate de voorstelling vordert bij steeds meer leerlingen doordringt. Zo ook bij Salim. Als hij het podium betreedt, geeft hij theaterspeler Remy een wijze les. „U moet met uw handen van de drugs afblijven. Heeft u het al aan u moeder verteld? Ik hoop het wel en anders doe ik het voor u.“

▲ The Big Mo in het Corlaer College. FOTO SASKIA BERDENIS VAN BERLEKOM

2 WE ZETTEN IN OP VROEG-SIGNALERING EN GOEDE TOELEIDING NAAR ZORG

Zowel de denktank Preventie als de denktank Signaleren & Behandelen hebben nagedacht over de inzet van goede zorg en hebben de volgende aandachtspunten benoemd:

1. Inzet veldwerkers (straathoekwerkers jongeren en veldwerkers voor volwassenen)
2. Eén procesbegeleider (één gezin één hulpverlener)
3. Sluitende aanpak!
4. Nijkerkers mobiliseren

2.1 Inzet veldwerkers (opbouwwerkers)

Vanuit de denktanks kwam unaniem naar voren dat er veldwerkers voor volwassenen (ouders) en jongeren noodzakelijk zijn. Veldwerkers hebben een belangrijke signaleringsrol, omdat ze in de samenleving actief zijn en een netwerk bouwen waardoor ze mensen goed kunnen doorverwijzen.

Dit kan niet door één en dezelfde persoon uitgevoerd worden, omdat je voor volwassenen en voor jongeren een andere insteek hebt. Jongeren zouden het tevens niet op prijs stellen om door dezelfde veldwerker te worden gehoord als hun ouders. Dit kan voelen als verraad 'snitch gevoel' en de vertrouwensband schaden. Het is wel de bedoeling dat de veldwerkers onderling goed samenwerken. Een veldwerker is geen professionele hulpverlener, maar iemand die wel nauw contact onderhoudt met de hulpverlenende instanties.

De gemeente Nijkerk is begin 2014 gestart met het inzetten van veldwerkers. Dit project werd geïnitieerd vanuit het project Fris Valley, genaamd Aanpak per kern (Apk). Jongeren en Ouders zijn daarbij de belangrijkste doelgroepen, maar de opzet in impact is veel breder. De aanpak is in Ede door de welzijnsorganisatie Welstede afgelopen jaren met succes opgezet. De aanpak was ontwikkeld rondom de ketenproblematiek in enkele buitendorpen. Het betrof niet alleen alcohol, maar ook drugs. Kenmerkend is dat de gemeente geen (zichtbare) rol op zich neemt. Doel van deze aanpak: creëren van bewustwording en gedragsverandering bij alcoholgebruik en drugsgebruik onder jongeren. In Nijkerk kreeg de aanpak per kern in de afgelopen

jaren een extra doel. Naast voorlichting aan ouders en jongeren werd er een beroep gedaan op het begeleiden van de jongeren naar hulpverlenende instanties. Door de enorme hulpvragen van ouders nam de toeleiding naar zorg de overhand. Inmiddels zijn er drie gebiedsteamspecialisten ingeschakeld. Het project Aanpak per Kern heeft in de afgelopen twee jaar aangetoond dat de inzet van veldwerkers zeer noodzakelijk is voor de toeleiding naar zorg (lage drempel).

[Link: Filmpje voorlichting voor jongeren](#)

2.2 Eén procesbegeleider (één gezin één hulpverlener)

Dankzij de komst van de Gebiedsteams is er nu een goede toeleiding naar de zorg. De denktanks hebben echter wel aangegeven dat het belangrijk is dat gezinnen en jongvolwassen zoveel mogelijk worden geholpen door één hulpverlener. Vooral bij jongeren die een zapgedrag (korte aandachtspanne) vertonen is het belangrijk om zicht te houden aan wat ze doen en waar en wanneer ze risico lopen. Het kennen van de jongeren is essentieel. Daarom is het van belang om per kern of per wijk iemand te hebben die zoveel mogelijk taken uitvoert. Dus bij voorkeur dezelfde persoon de voorlichting (mede) laten verzorgen, de eerste verkennende gesprekken over hulp laten voeren en ook zichtbaar aanwezig laten zijn als de jongere het moeilijk heeft.

Deze wens is direct opgepakt door de denktank Familie en Vrienden. Eind 2015 zijn er drie specialisten vanuit het Gebiedsteam aangewezen als aandachtsfunctionaris Verslavingszorg. Deze GT-specialisten zijn verdeeld over de drie kernen Hoevelaken, Nijkerk, en Nijkerkerveen. Er is afgesproken dat deze GT-specialisten nauw samenwerken met de veldwerkers.

2.3 Sluitende aanpak

Nijkerk ligt op de rand van het werkgebied van Iriszorg, Victas* (Victas is onlangs failliet verklaard en is nu tijdelijk overgenomen door Arkin) en Tactus. De denktank Preventie heeft aangegeven om goed af te wegen welke van de drie instellingen het meest complete pakket kan bieden met zo weinig mogelijk schotten tussen de

verschillende productgroepen, zodat de werkers van die instellingen naadloos kunnen aansluiten op de eisen die de Nijkerkse situatie stelt. Voor jongeren en hun ouders is het belangrijk om steeds dezelfde hulpverlener te hebben, bijvoorbeeld door te kiezen voor een kliniek die ook de toeleiding naar nazorg heeft. Voor een goede toeleiding naar de zorg zijn de volgende elementen belangrijk:

- In beeld krijgen van verschillende instellingen van verslavingszorg, het aanbod is divers en voortdurend in beweging.
- Goede afspraken maken met instellingen verslavingszorg, zodat het aanbod aansluit bij de vraag.
- Korte lijnen met die instellingen, maar ook met de gemeente Nijkerk (inkoop jeugdzorg) zijn hier belangrijk.
- Alle contacten die er zijn met mogelijke gebruikers goed inzetten. Van huisarts, praktijk ondersteuners tot en met straathoekwerker moeten de kennis over indicatoren die op drugsgebruik wijzen op peil zijn, Voorts moeten de mogelijkheden om door te verwijzen goed gefaciliteerd zijn en zit motiverende gespreksvoering als een noodzakelijk gereedschap in de binnenzak.
- Gebruikers blijven in beeld. Omdat uitval of terugval na behandeling veel voorkomt is het belangrijk dat gebruikers in beeld blijven.
- Gecombineerde problematiek oppakken, bijvoorbeeld extra aandacht voor kwetsbare groepen zoals jongeren met een licht verstandelijke handicap.

Een centrale rol is hier weggelegd voor de Gebiedsteams en de specialisten. Zij zijn hier de spin in het web. Voor de verslavingspecialisten is het belangrijk dat ze op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen met betrekking tot verslavingszorg. Daarom is het belangrijk om te investeren in het trainen van deze professionals.

Om ervoor te zorgen dat jongeren weerbaarder worden en ouders sterker in hun rol staan als opvoeder, moet de omgeving goed gemobiliseerd zijn. Vanuit de denktank preventie is de suggestie gegeven om als samenleving de intentie uit te spreken dat we met elkaar de drugsproblematiek willen oppakken. De denktank geeft als suggestie om een intentieverklaring te sluiten tussen sportverenigingen, scholen, horeca, bedrijven, supermarkten en overige vindplaatsen om zo hetzelfde doel na te streven. Hierdoor wordt het makkelijker om elkaar aan te spreken en vroeg te kunnen signaleren. Een geïntegreerde aanpak vraagt dus betrokkenheid van heel veel mensen.

2.4 Nijkerkers mobiliseren

Het aansturen op een verantwoordelijke samenleving betekent aansturen op maximaal naleefgedrag. Dit betekent dat we alleen regels maken als ze echt nodig zijn en ze voor de doelgroep ook te begrijpen zijn. De samenleving is hierbij wel afhankelijk van de Rijksoverheid: zij maken immers een belangrijk deel van de regels op het gebied van milieu, brandveiligheid, bouwen en de verstrekking van alcoholhoudende dranken. Het aansturen op een verantwoordelijke samenleving betekent ook dat er een nauwe binding moet zijn met de samenleving. Burger- en ondernemersparticipatie zijn belangrijke middelen om in gesprek te blijven, trends en kansen te signaleren en partijen aan te spreken op zaken die niet goed gaan. De hulpverlening is met name gericht op de persoon. Bijna alle denktanks hebben aangegeven om te kijken naar de totale mens en zijn omgeving.

3 WE RICHTEN ONS OP DE OMGEVINGSFACTOREN FAMILIE EN VRIENDEN EN NAZORG

De denktank Familie & Vrienden heeft zich gericht op het bieden van ondersteuning voor naasten en op het nazorgtraject van gebruikers. Het is belangrijk dat ouders goed op de hoogte zijn van de gevaren rondom drugsgebruik. Tevens is het handig om ouders tools mee te geven over hoe ze in gesprek kunnen gaan met hun kind. Bij voorkeur moet de voorlichting aan ouders plaatsvinden voordat de kinderen naar de middelbare school gaan. Niet alleen theoretische kennis zoals: *welke soorten drugs zijn er? Hoe leer je dat je kind nee durft te zeggen en wat zijn de gevolgen van experimenteren met drugs?* is belangrijk, maar het gaat voornamelijk om wederzijds vertrouwen en begrip. De denktank had voor zichzelf de volgende subdoelen opgesteld om als onderlegger te gebruiken:

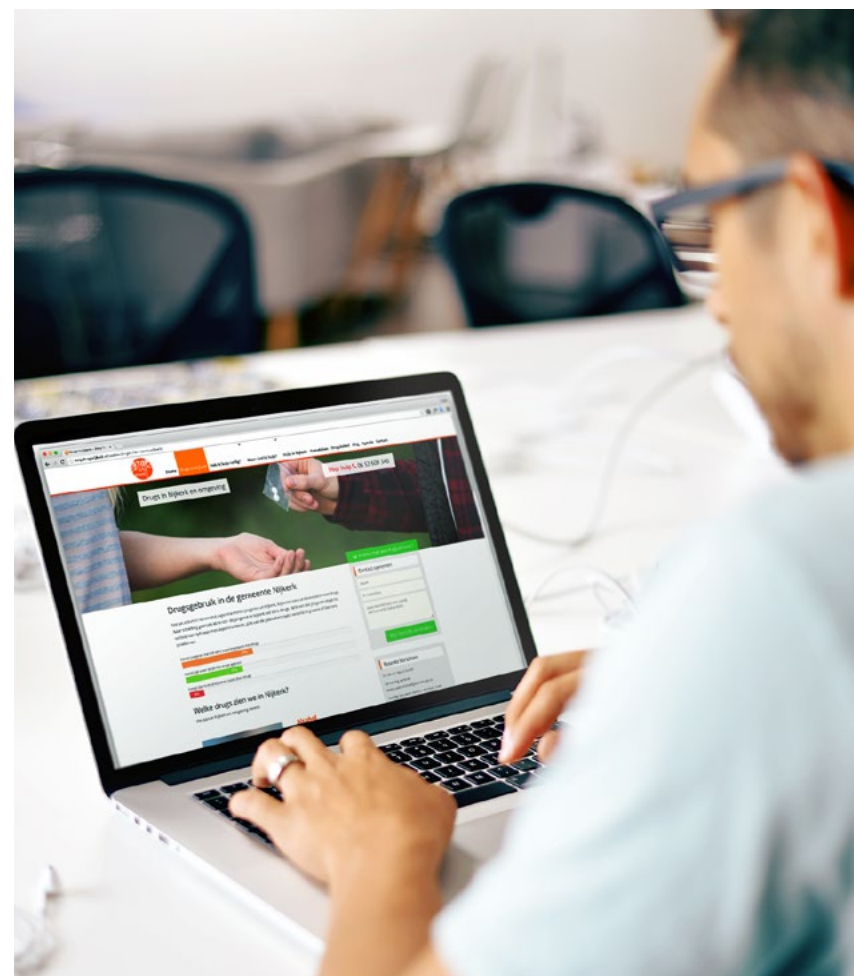
- ouders en familie & vrienden juist en tijdig te informeren en de omgeving te mobiliseren;
- terugval zien te voorkomen na een behandelingstraject;
- de bron van de verslaving aan te pakken en te kiezen om naar de totale mens te kijken;

De volgende interventies zijn door de denktank aangedragen:

1. Ouders goed informeren en tijdig voorlichten: ouders goed voorlichten, zodat ze op de hoogte zijn van de gevaren rondom drugsgebruik en met hun kind hierover in gesprek kunnen gaan.
2. Lotgenoten contact in de gemeente Nijkerk;
3. Leerwerkplekken en leren omgaan met geld;
4. Vrijtijdsbesteding

3.1 Ouders goed informeren door middel van een stand-alone website

Er is behoefte aan een stand-alone website voor de gemeente Nijkerk met ook specifieke lokale informatie. Het is erg moeilijk om op het internet de juiste informatie te vinden. Waar kan ik terecht met mijn vragen als ouder of als jongere? Zoekopdrachten over verslaving en drugsproblematiek leveren nu niet de juiste hits op het internet op. Waar kunnen ouders naar toe met hun vragen? Ouders willen informatie over soorten drugs en de daarbij behorende symptomen, maar ouders willen ook weten waar ze

Link: www.stopdrugsnijkerk.nl

terecht kunnen met hun eerste hulpvraag. Uit ervaring blijkt dat ouders niet direct gaan naar de huisarts, maar eerst zelf zoeken naar hulp via websites.

Samen met de gemeente Nijkerk heeft de denktank besloten om direct actie te ondernemen en heeft een stand-alone website gemaakt voor alle inwoners van Nijkerk. De website geeft niet alleen informatie over drugs & bijeenkomsten, maar linkt ook direct door naar de juiste hulpverlening.

3.2 Lotgenoten contact voor ex-verslaafde en naasten

Het is belangrijk voor een ex-verslaafde om wekelijkse bijeenkomsten te hebben met lotgenoten. Het gaat dan om een plek waar zij mensen ontmoeten die de weg hebben gevonden en niet langer vast zitten geketend aan gebruik van middelen.

Het is ook belangrijk dat er een lotgenotencontactgroep is voor de ouders van (ex-) verslaafden en/of direct betrokkenen. Nu is het zo dat ex-verslaafde snel weer in hun oude patronen vervallen als er geen buddy of coach is om hen te begeleiden. Een voorbeeld voor lotgenoten contact is de Narcotic Anonymus (anonieme verslaafden). (Ex-) verslaafden moeten nu buiten Nijkerk dit contact zoeken. Dit kan een hoge drempel zijn. Daarom wordt voorgesteld om ook in de gemeente Nijkerk een lotgenoten groep te starten. De NA ANON is specifiek gericht op de hulpvragen van familie en vrienden. Tot slot is het belangrijk dat er bekendheid wordt gegeven aan dit soort lotgenotencontacten. De denktank adviseert om dit standaard als onderdeel van een behandelingsprogramma op te nemen. De Gebiedsteams spelen een belangrijke rol als verwijzer.

Inmiddels zijn er gesprekken gevoerd met Narcotics Anonymous. Zij willen graag in Nijkerk aan de slag en vragen voor de activiteiten/bijeenkomsten geen bijdrage. Wel is er aan de gemeente gevraagd of de gemeente wil zorgdragen voor het bieden van een geschikte locatie.

3.3 Leerwerkplekken

De denktank heeft aangegeven dat er naast zorgprogramma's ook iets moeten komen voor de ex-verslaafden zelf. Een soort 'dagbesteding' om het leven weer wat gemakkelijker op te kunnen pakken. Er wordt dan gedacht aan het aanleren van nieuwe vaardigheden voor terugkerende jongeren in de samenleving. Ex-verslaafden leren weer te kunnen deelnemen aan het dagelijks leven: denk aan leren zelfstandig wonen, werkbegeleiding, scholing (behalen van een startkwalificatie of goed leren omgaan met geld cq schuldhulpverlening).

Het doel is dat de jongeren met de nieuw aangeleerde vaardigheden makkelijker kunnen instromen op de arbeidsmarkt. Hiervoor zijn er al voorbeelden in nabije omgeving zoals een Safe-House. Een Safe-House staat voor een veilige omgeving voor de jongeren waar ook lotgenoten zijn. Binnen een Safe-House wordt begeleiding gegeven met de focus op een clean leven opbouwen en re-integratie in de samenleving.

Begeleiding wordt vormgegeven door:

- Groepsbegeleiding (aansluitend op een 12-stappen behandeling).
- Eén op één begeleiding.
- Het opzetten van een terugvalpreventieplan.
- Het leren van eigen verantwoording nemen.
- Het zoeken van betaald werk of vrijwilligerswerk.
- Het vinden van juiste scholing.
- Het eventueel herstellen van communicatie met familie.
- Het opzetten van een nieuw sociaal netwerk.

Voorbeelden uit de nabije omgeving:

[Level Vijf werkplekken](#) en [Ateliertotem Zeist](#)

Leren omgaan met geld

Naast begeleiding naar werk hebben veel ex-verslaafde begeleiding nodig op financieel gebied. Hoe gaat een verslaafde na de detox-behandeling zijn leven bekostigen? Voor jongeren is er nog wel hulp, maar voor jong volwassenen is het een stuk moeilijker om het leven weer op te pakken. Deze doelgroep heeft hulp met het leren omgaan met financiën en hulp bij solliciteren. Hulp is altijd maatwerk. Er moet worden gekeken naar wat kan de familie betekenen en naar wat kan de ex-verslaafde zelf? De gemeente en de Gebiedsteams kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Er zijn verschillende hulpprogramma's die extra ondersteuning kunnen bieden zoals Ready for Change, Sponsors, tablet applicaties (apps).

Links: [Ready For change](#) en [Addiction](#)

3.4 Vrijtijdsbesteding

Jongeren die na opname in een kliniek terugkomen in de samenleving hebben 'naast de zorg voor het behalen van een startkwalificatie, extra aandacht nodig. Belangrijk is dat ze niet weer vervallen in hun oude patronen en daardoor weer sneller grijpen naar verslavingsmiddelen. De samenleving moet er voor zorgen dat de jongeren zich gezien voelen en zinvolle vrijetijdsbesteding aanbieden. Stages of andere manieren om zich onmisbaar te voelen zijn hier wellicht effectief. Belangrijk is dat iedereen in de sociale omgeving van jongeren daar een rol in kan vervullen als het dreigt mis te gaan. Dit kan door goede afspraken te maken met de omgeving. Denk aan:

- Lidmaatschap vereniging (sportverenigingen);
- Naast jongerencentra zijn goede hangplekken op straat van belang;
- De kerngroep StopDrugs pakt initiatieven op vanuit de samenleving op het gebied van vrijetijdsbesteding;
- De denktank Signaleren & Behandelen heeft aangegeven mee te willen denken aan het opzetten van een Vrijplaats waar jongeren kunnen praten en elkaar kunnen helpen.
- Gebruik maken nieuwe initiatieven in Nijkerk (als Project Ichthus en 2B Youth Connection), voor het verbinden van de doelgroep aan de Nijkerkse Samenleving. Deze initiatieven zijn namelijk sterk geworteld en hebben een groot netwerk binnen de Nijkerkse samenleving.

4 WE WILLEN HET DRUGSAANBOD EN OVERLAST VAN DRUGS- GEBRUIK IN KAART BRENGEN

De denktank aanbod drugs heeft zich gebogen over het vraagstuk; hoe krijgen we het drugsgebruik en de daarmee gepaarde overlast in Nijkerk inzichtelijk, zodat we vraag naar drugs en het aanbod van drugs kunnen verkleinen. Zoals eerder is aangegeven is het daadwerkelijke drugsgebruik moeilijk te achterhalen. Daarom heeft de denktank ervoor gekozen om voornamelijk in te zetten op een integrale aanpak, waarbij ook de inwoners van Nijkerk een belangrijke rol kunnen spelen. De denktank heeft de volgende interventies aangedragen voor dit plan:

1. Inzet op buurtpreventie om de meldingsbereidheid te vergroten
2. Onderzoek naar het drugsaanbod en de bijkomende overlast
3. Afspraken maken met de horeca over drugsgebruik in het uitgaansleven
4. Uitvoering geven aan het Henneconvenant

4.1 QW: Buurtpreventie - 1000-ogen project

Bewoners willen graag een eigen bijdragen leveren aan hun veiligheid. Een landelijke trend is dat bewoners hiervoor een WhatsApp groep aanmaken en elkaar over veiligheidszaken informeren. Een bewezen project om beide te combineren is het 1000-ogen project. Dit project houdt in dat buurtbewoners via een WhatsApp-groep elkaar attent maken op veiligheidszaken die spelen in de buurt. Op deze manier houden de buurtbewoners samen een oogje in het zeil en kunnen verdachte situaties sneller worden doorgegeven aan de politie. Dit specifieke project werkt volgens de werkwijze van SAAR: Signaleer, Alarmeer 112, App in de groep en Reageer. Deze afspraken zijn van belang om de WhatsApp groep zuiver te houden en mag alleen gebruikt worden voor veiligheidszaken. Het project 1000-ogen is een effectieve en efficiënte manier van buurtpreventie.

Via de WhatsApp-groep zouden de volgende verdachte situaties gemeld kunnen worden:

- Onbekende persoon met capuchon over zijn of haar hoofd loopt zoekend door de straat, dit kan worden ervaren als een mogelijke inbreker.
- Jongeren zorgen na 23.00 uur nog voor overlast in de wijk of straat. Denk hierbij aan geschreeuw, vandalisme of openbaar dronkenschap.
- Verdachte situatie waarvan u het gevoel heeft dat er drugs gedeald wordt op de hoek van de straat of in een steegje.
- Auto met vreemd kenteken staat al een paar dagen in de straat.

Bewoners willen graag meedoen met het 1000-ogen project

Sinds eind 2015 richten buurtbewoners in alle drie de kernen van de gemeente Nijkerk WhatsApp groepen op volgens het principe van 1000-ogen. Dit bewonersinitiatief breidt zich iedere dag verder uit in onze gemeente. Het gezamenlijke doel van betrokken bewoners, politie en gemeente is om een sluitend netwerk van WhatsApp groepen te krijgen in de hele gemeente zodat we met elkaar de criminaliteit kunnen boycotten door de meldingsbereidheid te vergroten. Inmiddels zijn er in de kern Hoevelaken 21 groepen opgericht en is er een heel netwerk van beheerders actief betrokken. Zie link: [1000-ogen Project Hoevelaken](#). Begin 2016 werd hiervoor een bewonersavond gehouden in de aula van het Van Lodenstein College. Ongeveer 300 inwoners kwamen op deze bijeenkomst af. Naar aanleiding van deze bijeenkomst hebben ongeveer 500 bewoners zich aangemeld. [Lees verder...](#)

Net als in de kern Nijkerk waar al in 16 verschillende delen van Nijkerk een uitrol heeft plaatsgevonden. Het project 1000-ogen is en blijft een bewonersinitiatief. De politie en gemeente ondersteunen dit initiatief bijvoorbeeld met een flyer over het 1000-ogen project. Deze flyer kan huis-aan-huis worden verspreid. Het leveren van maatwerk wanneer er behoefte is om een bewonersavond te organiseren. De ex-inbreker van de Stichting Veiligheid & Preventie kan worden ingezet. Nog voor de zomer wordt er een overkoepelde bijeenkomst gehouden voor alle beheerders om ervaringen met elkaar uit te wisselen. De uitgangspunten van het project blijven gehandhaafd. De praktische toepassing kan daarentegen wijzigen aangezien we echt met elkaar aan het pionieren zijn en dan is er ruimte nodig voor ontwikkeling.

Optioneel: inzet Meld Misdaad Anoniem

Indien het project 1000-ogen de meldingsbereidheid onvoldoende vergroot, kan er een campagne in samenwerking met MMA (Meld Misdaad Anoniem) gestart worden onder begeleiding van veiligheidspartners en sleutelfiguren.

4.2 Onderzoek naar drugsaanbod en de bijkomende overlast

In samenwerking met de politie is de gemeente gestart met een onderzoek naar het aanbod van drugs in de gemeente Nijkerk. Het doel van dit onderzoek is het inzichtelijk maken van de locaties waar drugs verhandeld worden, volgens welke werkwijze de drugs verhandeld worden en welke loopjongens hierbij betrokken zijn. Hiernaast is een subdoelstelling van het onderzoek het inzichtelijk maken van het type drugs wat het meest gebruikt wordt. Gegevens voor het onderzoek zullen onder andere verzameld worden middels het raadplegen van (politie)cijfers, het houden van verschillende interviews met professionals en het bezoeken van drugsgerelateerde locaties.

Nadat alle benodigde gegevens zijn verzameld zal er een terugkoppeling plaatsvinden naar de gemeente Nijkerk en de politie. Hiernaast zullen er verschillende aanbevelingen worden opgesteld waarin wordt aangegeven hoe het aanbod van drugs verkleind kan worden. Deze aanbevelingen worden vervolgens besproken in de denktank aanbod/kerngroep Stop Drugs waarna eventuele interventies kunnen worden ingezet. Het onderzoek zal na de zomer van 2016 worden afgerond.

4.3 Afspraken maken met de horeca over drugsgebruik in het uitgaansleven

De aanwezigheid van drugs in een horeca-inrichting en in het uitgaansgebied vormt een schending van de openbare orde en veiligheid en een gevaar voor de volksgezondheid. Temeer wanneer er sprake is van de consumptie van alcoholhoudende dranken. Het gebruik van alcohol werkt als een katalysator en maakt de stap om drugs te gebruiken kleiner, met name wanneer de drugs makkelijk te verkrijgen is. De aanwezigheid en/of handel in drugs is een belangrijke indicatie dat de klantenkring van een horecagelegenheid een gevaar oplevert voor de openbare orde en veiligheid. Bovendien heeft dit een negatieve uitstraling op de woon- en leefomgeving.

De gemeente gaat afspraken maken met de horecaondernemers over het melden van drugsgebruik in het uitgaansleven. Deze afspraken worden vervolgens vastgelegd in een nog op te stellen horecaconvenant (2017). In dit horecaconvenant worden gezamenlijke doelstellingen opgenomen om het drugsgebruik tijdens het uitgaan te ontmoedigen. De doelstelling zal onder andere vertaald worden in huisregels die gelden voor een horeca-inrichting over het voorhanden hebben, het gebruik en de handel in drugs. Voorvallen met betrekking tot drugs worden door horecaondernemers gemeld bij de politie.

4.4 Uitvoering geven aan het Hennepconvenant

De aanpak tegen hennep wordt in samenwerking gedaan met de gemeente Barneveld, Nijkerk en Scherpenzeel. De gemeente, de politie en derden geven uitvoering aan het hennepconvenant en het uitvoeringsprotocol (2015). Daarnaast zijn belangrijke partners de woningcorporaties, netwerkbeheerders en vooral ook de bewoners/bedrijven die melding doen bij politie of Meld Misdaad Anoniem van vermoedens van hennepplantages. Wanneer informatie over een hennepplantage mag worden vrijgegeven, publiceert de politie een hennepbericht in de krant/media.

De convenantpartners werken samen om door middel van een integrale aanpak een einde te maken aan de ongewenste ontwikkelingen ten aanzien van hennepkwekerijen. Het doel van de samenwerking is het nemen van preventieve en repressieve maatregelen om gevaarlijke situaties te beëindigen, activiteiten met betrekking tot hennepkwekerijen te voorkomen en te bestrijden. Ook wil men de leefbaarheid in het betreffende gebied verbeteren, gevoelens van onveiligheid wegnemen. Daarnaast zal tegen het oneigenlijk gebruik van woonruimte, het oneigenlijk gebruik van uitkeringen en het illegaal aftappen van elektriciteit, een breed palet van sancties en maatregelen toe worden gepast op de hennepkweker. Hierbij heeft iedere partner zijn eigen taak en verantwoordelijkheid.

SAMENVATTING ACTIVITEITEN

In dit plan wordt onderscheid gemaakt tussen drie verschillende interventies, namelijk:

- **Qw** = interventies die 'mede door de stelposten die door de raad beschikbaar zijn gesteld, incidenteel zijn opgepakt (Qw = quick wins).
- **Li** = lange termijn interventies
- **Vi** = interventies die nog verder moeten worden verkend/uitgewerkt.

Huidig structureel budget	Soort	Jaar	Financiering
Inwoners bijeenkomsten	Qw	N.v.t.	Stelpost raad 2016
Hard op de Tong	Qw	N.v.t.	Stelpost raad 2016
Opbouw website Moedige Moeders (alleen opbouw)	Qw	N.v.t.	Stelpost raad 2016
Opbouw website stopdrugsnijkerk.nl	Qw	N.v.t.	Stelpost raad 2016
PR & communicatie	Qw	N.v.t.	Stelpost raad 2016
Veldwerker voor jongeren -Aanpak per kern	Li	N.v.t.	Stelpost raad 2016
Totaal Structureel budget			€ 25.000
Tot en met 2015 was het structurele budget voor ontmoedigen drugsgebruik € 40.000. Vanaf 2016 is de bijdrage Fris Valley van € 15.000 vervallen. Het huidige structurele budget is vanaf 2016 € 25.000.			

Gevraagd budget voor de komende 4 jaar 2017-2020	Soort	Jaar	Financiering per jaar
Alle vier de denktanks			
Kerngroep Stopdrugs - Uitvoering geven aan dit plan ter bevordering van ontmoedigen drugsgebruik - Begeleiden nieuwe initiatieven uit de samenleving	Li	2017-2020	€ 20.000
Denktank Preventie			
- Cofinanciering voorlichting op scholen (via LEA) Voortgezet onderwijs & Primair onderwijs (groep 8) - Training gebiedsteam specialisten	Vi en Qw	Schooljaren: 2017-2018 2018-2019 2019-2020 2020-2021	€ 25.000
Denktank Familie & Vrienden			
- Informeren ouders: actief beheer website - Publicaties - Lotgenoten contact	Li	2017-2020	€ 8.000
Denktank Signaleren & Behandelen			
- Veldwerkers (huidig beschikbaar budget) - Vrijplaats jongeren	Li	2017-2020	€ 25.000
Denktank Aanbod			
- Onderzoek drugsgebruik in Nijkerk - 1000-ogen project - Opzet horeca convenant	Li en Qw	2017-2020	€ 7.000
Totaal benodigde structurele bijdrage: - Huidig geraamd budget - Nieuw aangevraagd budget voor de uitvoering van dit plan (4 jaar)			€ 85.000 - € 25.000 € 60.000

Kolkstraat 27
3861 AK Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA Nijkerk
Telefoon 14 033
www.nijkerk.eu